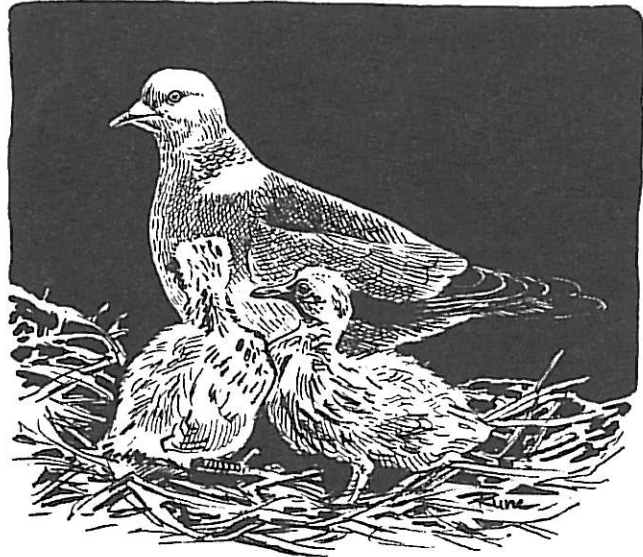

Ringdue *Columba palumbus*

Global utbredelse

Artens utbredelse er vestlig og sentralt palearktisk, dessuten er den utbredt i den orientalske region. Nominatunderarten forekommer over det meste av Europa: Fennoskandia, i Russland til Arkhangelsk. Mot sør til Middelhavet og NV-Afrika, mot øst til Vest-Sibir, Lilleasia, Syria og Irak.

Norsk utbredelse og habitatvalg

Ringdua er en art i ekspansjon, de tetteste bestandene finnes på Østlandet, Sørlandet og i Trøndelag. I løpet av de siste 20 år har arten utvidet hekkeområdet mot vest og nord. Dette har trolig sammenheng med økningen i granplanting. Den har også begynt å hekke i høyere terreng i de sørnorske fjelltrakter, den går nå opp mot fjellbjørkeskogen. Den går også inn i ren løvskog og hekker i bøke- og eikeskoger (Ree 1991). Ringduas utbredelsesområde strakte seg rundt 1970 nordover til Saltdalen i Nordland. I løpet av 1970- og 80-åra ble det rapportert ringduehekkning over store deler av Troms, og her er den nå vanlig nord til Kvænangen. Den har også nådd Finnmark og hekker i Karasjøk, samt ved Ladnatjavri i Altavassdraget i 1990 og i Mattisdalen, Alta i 1993 (P.J. Tømmeraas pers. medd.). Den nordnorske ringduebestanden er verdens nordligste (Ree 1991).

Arten hekker både i større sammenhengende skogområder og i mindre skogforekomster nær kulturlandskap. På Kontinentet begynte den for mange år siden å flytte inn i byene, dette ser vi nå også i Norge. Ringdua flytter inn i parkområder, gravlund og hager. Bykoloniseringen har hos oss særlig skjedd på strekningen Østfold - Rogaland. Ringdua plasserer reiret sitt i trær — den foretrekker gran, men andre trær benyttes også. Tette løvtreforekomster benyttes oftere for 2. enn 1. kull på grunn av løvutviklingen.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Ringdua er en art som har opplevd til dels sterk ekspansjon i mange europeiske land. Også i Sverige og

Finland har arten utvidet utbredelsesområdet sitt nordover. Den norske bestanden er estimert til et sted mellom 100.000 og 500.000 par og den er stadig i framgang. Den svenske bestanden regnes til størrelsesorden 500.000-1.000.000 par, den finske til 150.000-250.000 par, mens Danmark har ca. 180.000 par (Koskimies 1992). Den danske bestanden antas å være i vekst, den svenske synes stabil, mens arten er på tilbakegang i Finland til tross for at utbredelsesområdet er utvidet (Koskimies 1992).

Det er flere grunner til ringduas ekspansjon. Ensidig kornproduksjon i landbruket sikrer mattilgangen samtidig som utstrakt granplanting tilbyr flere hekkplasser. Arten er derfor en av svært få arter som profiterer på monokulturer i land- og skogbruk (Ree 1991). Utnyttelse av byområder som hekkehabitat er også et pluss for bestanden.

Hekkebiologi

Ringdua plasserer reiret sitt vanligvis 3-8 m over bakken. Reiret er bygget av tørre kvister og byggverket er så skrøpelig at en faktisk ofte kan skimte eggene gjennom reirbunnen. Ringdua har hos oss ofte 2 kull. Det første i april-mai (egglegging er registrert allerede i mars), og det andre i juni - juli. 2 egg i hvert kull ruges av begge foreldrene i 17 døgn, og ungene forlater reiret etter 33-34 døgn.

Trekkforhold

Etter hekkeperioden samler ringduene seg i flokker og farter omkring i jordbrukslandskapet. Høsttrekket starter i slutten av september og varer til ut i november. Hovedtyngden av ringduene trekker imidlertid i oktober. De fleste norske duene overvintrer i Frankrike og en del også i Spania og Portugal. Arten trekker tilbake nordover i februar-mars, og innen utgangen av mars er de fleste ringduene på plass på hekkelokalitetene.

En del av den norske ringduepopulasjonen overvintrer i Norge, særlig på Sør- og Sørvestlandet.

Morten Vikør

Ringdue *Columba palumbus*

750 ● Konstatert hekking

438 ● Sannsynlig hekking

402 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

